

*Гончаренко В. С.,
аспірант Академії адвокатури України*

ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АДВОКАТА ІНОЗЕМНОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

У статті, з урахуванням особливостей правового становища адвоката іноземної держави, які здійснюють професійну діяльність в Україні, визначаються підстави і порядок притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Ключові слова: адвокат іноземної держави, дисциплінарна відповідальність адвоката іноземної держави, дисциплінарний проступок адвоката іноземної держави, дисциплінарне провадження стосовно іноземного адвоката, дисциплінарне стягнення стосовно адвоката іноземної держави.

В статье с учётом особенностей правового положения адвоката иностранного государства, осуществляющих профессиональную деятельность в Украине, определяются основания и порядок привлечения их к дисциплинарной ответственности.

Ключевые слова: адвокат иностранного государства, дисциплинарная ответственность адвоката иностранного государства, дисциплинарный проступок адвоката иностранного государства, дисциплинарное производство относительно иностранного адвоката, дисциплинарное взыскание относительно адвоката иностранного государства.

Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність починаючи з 2012 року передбачає можливість здійснення адвокатської діяльності на території України особами, які набули адвокатський статус (звання) в іншій країні, користуючись при цьому правами, обов'язками та гарантіями професійної діяльності, передбаченими для адвокатів України. Принципово новий підхід у питаннях допуску адвоката іноземної держави до сфери надання правової допомоги в нашій державі відображає прагнення України бути в контексті

сучасних європейських і загальносвітових інтеграційних процесів та повноцінного включення в систему вільного транскордонного руху товарів і послуг, в тому числі й у сфері юриспруденції.

В означених умовах на рівні національної правової системи надзвичайної актуальності набуває проблема оптимального підходу до визначення правового становища адвоката іноземної держави під час здійснення професійної діяльності в Україні. Однією із найбільш важливих складових такого становища виступає інститут дисциплінарної відповідальності

за вчинений адвокатом іноземної держави дисциплінарний проступок.

Формування прийнятної моделі дисциплінарної відповідальності адвоката іноземної держави в Україні повинно базуватися на наступних ключових моментах: умови і межі поширення юрисдикції кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури України на іноземного адвоката; підстави дисциплінарної відповідальності іноземного адвоката в Україні; процедурні особливості дисциплінарного провадження стосовно іноземного адвоката в Україні; дисциплінарні стягнення, що можуть бути застосовані до іноземного адвоката в Україні. Зазначені аспекти потребують глибокого наукового дослідження для належного втілення у правозастосовній практиці.

Проблеми дисциплінарної відповідальності адвокатів, зважаючи на свою актуальність, постійно знаходяться в полі зору науковців-юристів. Фундаментальні науково-теоретичні основи цього інституту сформовані у працях Т.В. Варфоломєєвої, Є.В. Васьковського, І.Ю. Гловацького, В.Г. Гончаренка, С.В. Гончаренка, О.Л. Жуковської, Я.П. Зейкана, О.В. Капліної, О.П. Кучинської, І.Є. Марочкина, Л.М. Москвич, В.О. Попелюшка, О.Д. Святоцького, В.В. Сердюка, Л.Д. Удалової, Д.П. Фіолевського, В.П. Шибіко, М.Й. Штефана, М.Є. Шумила, О.Г. Яновської та інших учених. У той же час, досліджень особливостей застосування дисциплінарної відповідальності до адвокатів іноземної держави, які здійснюють професійну діяльність в Україні, у вітчизняній юридичній науці практично не проводилось.

Таким чином, метою цього дослідження є визначення підстав і порядку притягнення адвоката іноземної держави до дисциплінарної відповідальності з урахуванням особливостей його правового становища в Україні.

Поряд із професійними правами, обов'язками та гарантіями їх реалізації, невід'ємним елементом правового становища адвоката іноземної держави, під

час реалізації адвокатської діяльності в Україні, є його відповідальність. Як правило, коли мова йде про відповідальність адвоката як представника професії, то насамперед мається на увазі саме дисциплінарна відповідальність. Встановлення специфічного різновиду юридичної відповідальності адвоката є загальноприйнятою світовою практикою. Законодавче закріплення дисциплінарної відповідальності адвоката, зазначає Н.А. Меєрович, є цілком справедливим, адже адвокат – це професійне звання, а, отже, і притягатись він має за порушення професійних обов'язків [1, с. 175].

Теза про те, що адвокат повинен нести дисциплінарну відповідальність за порушення професійних стандартів, допущених ним під час надання правової допомоги в країні іншій аніж та, в якій він отримав адвокатський статус, має аксіоматичний характер і не викликає жодного сумніву. Однак, обґрунтованої відповіді потребує питання про те, уповноважений орган якої держави повинен притягати адвоката до відповідальності: держави-походження чи держави перебування?

З одного боку, адвокат, здійснюючи професійну діяльність на території держави іншої, аніж та, в якій він отримав адвокатський статус, не втрачає правового зв'язку із адвокатським співтовариством країни свого походження, його самоврядними органами чи іншими уповноваженими інституціями. В результаті, неналежна поведінка такого адвоката за кордоном як з теоретичної, так і з практичної точки зору, може виступати у якості передумови для застосування дисциплінарних заходів реагування з боку вказаних органів. До речі, саме такий підхід закладений в Правилах адвокатської етики [2] стосовно адвокатів України. Так, відповідно до статті 4 Правил, дисциплінарним проступком адвоката України буде вважатися допущене ним порушення Кодексу поведінки європейських адвокатів під час здійснення адвокатської діяльності в інших країнах, які входять до Європейського Союзу

та/або Європейського співтовариства, за умови членства Національної асоціації адвокатів України у Раді адвокатських асоціацій та правових товариств Європи.

З іншого боку, адвокат іноземної держави не просто надає правову допомогу на території України, а робить це у формі адвокатської діяльності, згідно із українським законодавством. Однією із характерних особливостей такої діяльності, яка принципово відрізняє її від надання юридичних послуг іншими суб'єктами, є наявність певних професійних стандартів правового та морально-етичного характеру, а також корпоративного контролю за їх дотриманням. Зважаючи на те, що адвокат при наданні правової допомоги клієнту є незалежним від втручання у свою діяльність будь-яких третіх фізичних або юридичних осіб, в тому числі органів адвокатського самоврядування, чи не єдиним ефективним засобом корпоративного контролю за адвокатською діяльністю стає дисциплінарна практика кваліфікаційно-дисциплінарних органів адвокатури України, що забезпечує загальну та спеціальну превенцію порушень вищезгаданих стандартів. Очевидно, що професійна діяльність адвокатів іноземної держави в Україні не може залишатися за межами вказаного контролю, що, своєю чергою, обумовлює необхідність поширення юрисдикції кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури України на таку діяльність. В цьому плані норма частини першої статті 60 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [3], яка передбачає можливість застосування дисциплінарної відповідальності до іноземного адвоката в порядку, передбаченому законодавством для адвокатів України, є цілком виправданою та обґрунтованою.

Таким чином, стосовно адвоката іноземної держави в Україні діє своєрідна подвійна дисциплінарна юрисдикція, що також є однією із особливостей його правового становища. В таких умовах актуалізується проблема дотримання принципу *non bis in idem* (заборони притягнення до відповідальності двічі за одне й те ж

саме діяння), слідуючи якому кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури (далі – КДКА) не повинна притягати іноземного адвоката до дисциплінарної відповідальності в Україні за вчинення проступку, за який адвокат вже зазнав дисциплінарного впливу з боку компетентних органів держави походження. Подібна ситуація може виникнути у разі, наприклад, звернення про порушення адвокатом іноземної держави професійних правил не до КДКА, а до дисциплінарного органу тієї країни, у якій адвокат отримав свій статус (звання). Сказане обумовлює необхідність чіткої координації та глибокої співпраці вітчизняних КДКА із відповідними органами зарубіжних країн у питаннях дисциплінарної відповідальності адвокатів іноземної держави в Україні.

Обов'язковою умовою поширення юрисдикції КДКА на адвоката іноземної держави є легалізація професійної діяльності останнього в Україні, з відповідним включенням його до Єдиного реєстру адвокатів України (далі – ЄРАУ). Саме з моменту включення до ЄРАУ адвокат іноземної держави набуває професійних прав, обов'язків і гарантій їх реалізації, передбачених законодавством України про адвокатуру та адвокатську діяльність. У зв'язку з цим виникає питання – які важелі впливу матимуть органи адвокатського самоврядування України на тих адвокатів іноземної держави, які надаватимуть правову допомогу на території нашої держави без відповідної легалізації. Як показав проведений вище аналіз, законодавчих перепон для такої діяльності в Україні практично не існує (за виключенням захисту у кримінальному провадженні). На нашу думку, вітчизняні органи адвокатського самоврядування, не маючи правових інструментів для притягнення таких адвокатів до дисциплінарної відповідальності, все ж не повинні залишати поза увагою відомі їм факти порушень, допущених особами, які надають правову допомогу в Україні, маючи при цьому адвокатський статус, здобутий в іншій державі. Та й, власне, здійс-

нення діяльності, яка за своєю сутністю є адвокатською, «в обхід» передбачених законодавством легалізаційних процедур, суперечить загально визнаним принципам адвокатури. В подібних ситуаціях належним заходом реагування слід вважати обов'язкове повідомлення КДКА про виявлені факти порушень компетентний орган державної влади або адвокатського самоврядування держави походження адвоката іноземної держави для вжиття ним відповідних заходів реагування, у тому числі й дисциплінарного характеру.

Підставою дисциплінарної відповідальності адвоката іноземної держави в Україні є вчинення ним дисциплінарного проступку. Згідно із доктринальним визначенням, яке наводиться в юридичній літературі, дисциплінарний проступок адвоката представляє собою діяння (дію або бездіяльність), вчинене умисно або із грубої необережності при здійсненні професійної діяльності, яке виражається в порушенні вимог чинного законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність та (або) норм адвокатської етики, що порочить честь і гідність адвоката, принижує авторитет адвокатури, завдає суттєвої шкоди інтересам довірителя та адвокатського співтовариства [4, с. 17].

Законодавство України не передбачає конкретних складів дисциплінарних правопорушень адвокатів, обмежуючись переліком узагальнених ознак, на підставі яких те чи інше діяння може бути віднесене до числа дисциплінарних проступків. Із такого переліку, передбаченого частиною другою статті 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», такий пункт, як порушення присяги адвоката України, по цілком зрозумілим причинам, не може бути застосованим до професійної діяльності адвоката іноземної держави. Всі ж інші пункти є актуальними в контексті визначення того, що слід вважати дисциплінарним проступком адвоката іноземної держави, а саме: порушення вимог несумісності; порушення правил адвокатської етики; розголошення адвокатської

таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; порушення інших професійних обов'язків, передбачених законом.

Як слушно з даного приводу відзначають М. А. Погорецький та О. Г. Яновська, при застосуванні дисциплінарних стягнень за порушення Правил адвокатської етики та/або Професійних етичних (деонтологічних) норм поведінки адвокатів іноземної держави, що діють в країнах, у яких такі адвокати мають право здійснювати адвокатську діяльність, дисциплінарні органи адвокатури України мають виходити із загальних засад юридичної відповідальності, зокрема повинні застосовувати дисциплінарні стягнення лише за винні порушення, оскільки щодо відносин дисциплінарної відповідальності адвокатів діє презумпція невинуватості [5, с. 149–150].

Важливим елементом інституту дисциплінарної відповідальності адвоката є процедура її застосування, яка в чинному законодавстві України отримала назву дисциплінарного провадження. Законодавець, надаючи визначення терміна «дисциплінарне провадження», встановив, що це – процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку. Вказана процедура представляє собою логічну послідовність чотирьох взаємопов'язаних стадій (етапів): 1) проведення перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката; 2) порушення дисциплінарної справи; 3) розгляд дисциплінарної справи; 4) прийняття рішення у дисциплінарній справі. Зазначена стадійність дисциплінарного провадження покликана забезпечити, з одного боку, процесуальну економію за рахунок своєчасної та об'єктивної перевірки звернень про неналежну поведінку адвокатів і «відсіювання» тих із них, які не містять відомостей про наявність ознак дис-

циплінарного проступку адвоката або не відповідають встановленим вимогам (анонімні звернення, без особистого підпису скаржника тощо), а, з іншого, – всебічне та неупереджене дослідження обставин діяння адвоката, яке містить ознаки дисциплінарного проступку, проведене колегіальним органом – дисциплінарною палатою КДКА на змагальних засадах із винесенням справедливого рішення по суті дисциплінарної справи.

Варто зазначити, що особливий порядок дисциплінарного провадження стосовно адвоката відноситься до гарантій адвокатської діяльності. В літературі небезпідставно вказується на те, що притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності з порушенням порядку дисциплінарного провадження чи поза межами такого провадження слід вважати грубим порушенням гарантій адвокатської діяльності, а тому недопустимим [6, с. 76]. Процедура дисциплінарної відповідальності не повинна створювати загрозу незалежності адвоката, створенню будь-яких перешкод у виконанні функцій адвокатури; має бути дотриманий баланс між забезпеченням виконання стандартів адвокатської діяльності з однієї сторони та забезпеченням уникнення будь-яких прямих або опосередкованих неправомірних обмежень, впливу, погроз тощо на адвоката з боку будь-яких інстанцій незалежно від їх стимулів з іншої сторони [7].

Своєю чергою, якщо ми ведемо мову про рівність гарантій професійної діяльності адвокатів України та адвокатів іноземної держави, включених до ЄРАУ, то не може бути і жодних розбіжностей у порядку дисциплінарного провадження стосовно цих двох категорій представників адвокатської професії в Україні. На стадіях проведення перевірки відомостей про дисциплінарний проступок адвоката та порушення дисциплінарної справи, іноземний адвокат, так само як і його український колега, має право надавати пояснення, отримувати протягом трьох днів з дня прийняття рішення про порушення чи про відмову в пору-

шенні дисциплінарної справи, отримувати довідку члена дисциплінарної палати КДКА, складену за результатами перевірки, оскаржувати протягом тридцяти днів з дня прийняття рішення про порушення або про відмову в порушенні дисциплінарної справи до ВКДКА або до суду. Законодавчо визначені права адвоката під час розгляду дисциплінарної справи та прийняття рішення у справі повною мірою без жодних виключень поширюються і на адвоката іноземної держави, а саме: надавати пояснення (усні або письмові); ставити питання учасникам провадження, висловлювати заперечення; подавати докази на підтвердження своїх доводів; заявляти клопотання і відводи; користуватися правовою допомогою адвоката; отримувати протягом трьох робочих днів з дня прийняття копію рішення; оскаржувати протягом тридцяти днів з дня прийняття рішення до ВКДКА або до суду.

Таким чином, можна зробити висновок, що на стадії дисциплінарного провадження, права адвокатів, стосовно яких ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності, незалежно від держави, у якій вони набули статус адвоката, мають однакове законодавче врегулювання.

У той же час, варто звернути увагу на ряд процедурних моментів дисциплінарного провадження стосовно адвоката іноземної держави, які впливають із особливостей його правового становища в Україні. Так, зокрема, існують певні особливості ініціювання дисциплінарного провадження стосовно іноземного адвоката з боку його українського колеги. Правила адвокатської етики вимагають від адвоката України визнавати професійний статус адвокатів іноземних держав, які здійснюють адвокатську діяльність в Україні згідно з Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і ставитись до них з повагою, як до колег. Сказане, однак, не виключає можливості виникнення різного роду конфліктів між такими адвокатами. Як відзначає Р.В. Афанасієв, за будь-яких

умов засади корпоративної етики вимагають залагодження таких конфліктів на рівні внутрішньої медіації. Органом медіації стосовно адвокатів-резидентів може виступати рада адвокатів регіону, а відносно адвокатів-нерезидентів – асоціація адвокатів чи правове товариство відповідної держави [6, с. 78].

Відповідно до частини другої статті 53 Правил адвокатської етики, в разі ініціації адвокатом дисциплінарного провадження стосовно адвоката іноземної держави, він має попередньо повідомити про це асоціацію адвокатів чи правове товариство відповідної держави для пошуку шляхів мирного залагодження конфлікту. В інтересах забезпечення контролю дотримання цієї вимоги адвокат до своєї скарги про неналежну поведінку свого іноземного колеги в обов'язковому порядку повинен надати до КДКА докази того, що ним вжиті заходи мирного врегулювання конфліктної ситуації, в тому числі документи, які свідчать про результати розгляду цієї ситуації вищезгаданими органами професійного самоврядування держави походження адвоката іноземної держави.

Зазначена вимога міститься в затвердженому рішенні Ради адвокатів України Положенні про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність [8]. В цьому ж документі доцільно було б передбачити можливість участі у розгляді дисциплінарної справи стосовно адвоката іноземної держави уповноваженого представника адвокатської асоціації чи правового товариства відповідної держави, із наділенням його правом надавати пояснення, ставити питання учасникам провадження, висловлювати заперечення, заявляти клопотання та подавати докази. Для найбільш повної та безперешкодної реалізації своїх прав як іноземний адвокат, так і представник адвокатської асоціації чи правового товариства відповідної держави у процесі дисциплінарного провадження повинні мати можливість користуватися своєю рідною мовою або

будь-якою іншою мовою, якою вони володіють. Для цього у необхідних випадках має забезпечуватись участь у дисциплінарному провадженні перекладача.

У випадку, якщо за результатами розгляду дисциплінарної справи до адвоката іноземної держави буде застосовано дисциплінарне стягнення, КДКА зобов'язана повідомити про це відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, у якому такий адвокат отримав професійний статус або набув право на заняття адвокатською діяльністю. Провідна роль у здійсненні обміну інформацією між КДКА та вказаними органами за кордоном належить Національній асоціації адвокатів України, яка у разі необхідності веде відповідну транскордонну переписку в інтересах органів адвокатського самоврядування України.

Якщо порядок дисциплінарного провадження є спільним для адвокатів України та адвокатів іноземних держав, то види дисциплінарних стягнень, що можуть бути застосовані до вказаних категорій, мають певні відмінності.

Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», залежно від вчиненого адвокатом дисциплінарного проступку, передбачено застосування дисциплінарного стягнення у вигляді попередження, зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року, позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України. Вказані дисциплінарні заходи послідовно перераховані у Законі за ступенем суворості від найменшого до найбільшого.

Застосування до адвоката іноземної держави системи дисциплінарних стягнень у загальному порядку з об'єктивних причин є неможливим. Так, КДКА не можуть мати повноважень із зупинення дії професійного статусу іноземного адвоката або його позбавлення, оскільки такий статус надається в іншій державі в порядку, визначеному її законодавством. Тобто, в даному випадку міра

дисциплінарної відповідальності іноземного адвоката може зводиться виключно до позбавлення його можливості здійснювати професійну діяльність на території України. В результаті законодавець передбачив, що до адвоката іноземної держави, включеного до ЄРАУ, можуть бути застосовані дисциплінарні стягнення виключно у вигляді попередження або виключення із вказаного реєстру (частина друга статті 60 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»).

Неважко помітити, що при такому підході КДКА фактично позбавляються варіативності дисциплінарного впливу на іноземного адвоката-порушника, адже до їх компетенції входить застосування лише двох дисциплінарних стягнень, причому надзвичайно «розірваних» за ступенем суворості: відносно м'яке попередження та радикально жорстке виключення з ЄРАУ. Це надзвичайно ускладнює індивідуалізацію дисциплінарної відповідальності адвоката іноземної держави, забезпечення співрозмірності застосовуваного дисциплінарного стягнення тій шкоді, яка завдана неналежною поведінкою адвоката авторитету адвокатури, правам та законним інтересам довірителя або інших осіб.

Принцип VI Рекомендацій № R(2000)21 Комітету Міністрів держав-учасниць Раді Європи про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків [9] у питаннях дисциплінарної відповідальності адвокатів закріплює правило пропорційності, згідно із яким дисциплінарні санкції, що застосовуються до адвоката, повинні відповідати тяжкості вчиненого ним проступку. У своїх коментарях цього положення експерти робочої групи «Професійні судові системи» в рамках проекту Раді Європи та Європейського Союзу «Підтримка судової реформи в країнах Східного партнерства» відзначають, що ключовим аспектом в кожному випадку дисциплінарного розгляду є санкції щодо адвоката. Лише у випадку пропорційності санкції її застосування буде не засобом необґрунтова-

ного тиску, а просто логічним завершенням дисциплінарного провадження. Щоб досягти пропорційності для різних видів порушень необхідно передбачити арсенал відповідних санкцій. Принцип пропорційності повинен відображатися у нормах національного права для того щоб мати, з одного боку, орієнтири для певних категорій справ і, з іншого, – можливості для прийняття рішень з урахуванням конкретних обставин. У зв'язку з цим, українському законодавцю рекомендувалося вивчити можливості для введення більш широкого переліку дисциплінарних стягнень для гарантування дотримання принципу пропорційності [10, с. 64, 72].

На жаль, при ухваленні Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» вказані рекомендації не були враховані і по суті система дисциплінарних стягнень принципівих змін не зазнала. З огляду на це в наукових публікаціях висловлюються цілком обґрунтовані пропозиції із розширення заходів дисциплінарного впливу за рахунок введення таких стягнень, як догана та грошове стягнення (штраф) [7, с. 4; 11, с. 42]. Повністю підтримуючи ідею розширення переліку дисциплінарних стягнень, ми вважаємо, що таке доповнення позитивно відобразиться і на дисциплінарній практиці стосовно адвокатів іноземної держави в Україні. Поява додаткової альтернативи у вигляді догани або штрафу надасть можливість КДКА більш диференційовано підходити до питання обрання міри дисциплінарного впливу на іноземного адвоката, який допустив порушення професійних стандартів під час здійснення адвокатської діяльності в Україні.

Узагальнення вищесказаного дає підстави зробити висновок про те, що специфіка притягнення адвокатів іноземної держави, які здійснюють професійну діяльність на території України, до дисциплінарної відповідальності обумовлюється особливостями їх правового становища та нерозривним зв'язком із професійними співтовариствами країни походження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Месрович Н. А.* До питання відповідальності адвоката / Н. А. Месрович // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2013. – № 3. – С. 172–177.
2. Правила адвокатської етики [Електронний ресурс]: затверджені Установчим З'їздом адвокатів України 17.11.2012. – Режим доступу: <http://vkdka.org/pravil-advokatskoji-etiki/>
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 05.07.2012. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
4. *Бусурина Е. О.* Дисциплінарна відповідальність адвоката в правозащитній діяльності: автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.11 / Е. О. Бусурина. – М., 2013. – 30 с.
5. *Погорецький М. А.* Адвокатура України: підручник / М. А. Погорецький, О. Г. Яновська. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 368 с.
6. *Афанасієв Р. В.* Окремі процесуальні гарантії адвокатської діяльності під час здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвоката / Р. В. Афанасієв // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2014. – № 2 (11). – С. 75–78.
7. *Савченко А. В.* Регулювання дисциплінарної відповідальності адвоката в Україні в рамках інтеграції з ЄС [Електронний ресурс] / А. В. Савченко // Часопис Академії адвокатури України. – 2013. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_4_19.
8. Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність [Електронний ресурс]: затверджене рішенням Ради адвокатів України від 30.08.2014 № 120 із змінами внесеними, рішенням Ради адвокатів України від 30.07.2015 № 86. – Режим доступу: <http://vkdka.org/wp-content/uploads/2015/10/рішення-РАУ-№120-від-30.08.2014.pdf>.
9. Рекомендації № (2000)21 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи про свободу здійснення професійних адвокатських обов'язків: прийняті Комітетом Міністрів Ради Європи 25 жовтня 2000 р. на 72-й зустрічі заступників міністрів // Адвокат. – 2001. – № 1–2. – С. 29–31.
10. Професія адвоката: Доклад рабочей группы «Профессиональные судебные системы» в рамках проекта «Восточное партнёрство – Содействие правовой реформе в странах Восточного партнёрства». – Страсбург, 2012. – 318 с.
11. *Вільчик Т. Б.* Дисциплінарна відповідальність адвокатів в країнах ЄС та в Україні / Т. Б. Вільчик // Форум права. – 2015. – № 4. – С. 38–44.

Goncharenko V. Features of disciplinary liability of a foreign advocate in Ukraine

In the article, taking into account the peculiarities of the legal status of a lawyer of a foreign state exercising professional activity in Ukraine, the grounds and procedure for bringing them to disciplinary liability are determined.

The author carried out a comprehensive analysis of the legal and organizational aspects of the application of disciplinary liability to lawyers of foreign states in Ukraine. The concept of dual disciplinary jurisdiction, which applies to foreign lawyers, is substantiated, and the necessity to adhere to non bis in idem principle in this respect is pointed out. Thus, the author concludes the need for close cooperation of the Qualification-Disciplinary Commissions of Advocates in Ukraine with relevant authorities of the foreign Bars in disciplinary liability matters of foreign lawyers.

The problems of the responsibility of foreign lawyers who provide legal services in Ukraine without enrolment to the Uniform Register of Advocates of Ukraine are stated.

Author's reasoning leads to a conclusion about the insufficient variability in the disciplinary impact on foreign lawyers in Ukraine owing to a limited range of disciplinary penalties that can be applied to this category of representatives of the legal profession.

Keywords: *foreign lawyer, disciplinary responsibility of a foreign lawyer, disciplinary offense of foreign lawyer, disciplinary proceedings concerning the foreign lawyer, disciplinary action with respect to the foreign lawyer.*

Стаття надійшла до редакції журналу 20.09.2016 р.